

■ ПРИМЕНЛИВОСТ НА ТЕОРЕТСКИОТ КОНЦЕПТ НА NAIRU¹ ЗА МАКЕДОНСКИОТ ПАЗАР НА ТРУД*

NAIRU концептот се применува во зрелите пазарни економии за разлика од пазарите на труд во земјите во транзиција, кои беа воспоставени дури во почетокот на 90-тите години

■ Доц. д-р Димитар Николоски

Процесот на транзиција во поранешните социјалистички земји што започна на почетокот од 90-тите години имаше длабоко економско, политичко и општествено влијание. Транзицијата претставува повеќе димензионален процес што вклучува промени во голем број сфери во општеството. Појавата на отворена невработеност на почетокот од транзицијата беше еден од највидентните странични ефекти на транзицијата и според наше сознание претставува историски единствена појава. Заради нејзините специфични карактеристики, отворената невработеност во земјите во транзиција е позната под поимот „транзициска невработеност“.

Според Бланшар (Blanchard, 1997), во контекст на функционирањето на пазарот на труд, процесот на транзиција главно беше раководен од две движечки сили: сопственичкото реструктуирање и секторската реалокација. Овие два процеса

соодветно подразбираат обемна трансформација на државните во приватни претпријатија и реалокација на значаен дел од работната сила од манифактурниот и земјоделскиот сектор кон растечкиот сектор на услуги. Искуството во скоро сите транзициони земји покажува дека креирањето нови работни места во растечкиот приватен сектор иницијално не беше доволно силно за да ја апсорбира масата отпуштени работници од реструктуираните државни претпријатија. Во исто време, неусогласеноста меѓу потребните вештини за новокреираните работни места и постоечките вештини на работниците се претвори во значаен проблем (Svejnar, 2002). Заради тоа, пазарите на труд на почетокот од транзицијата станаа помалку динамични со релативно стагнантна невработеност, што водеше кон зголемување на невработеноста, а особено на долгорочната невработеност (Cazes and Nesporova, 2003).

■ Карактеристиките на македонскиот пазар на труд во голем број аспекти наликуваат на оние типични за останатиот транзициски свет. Како и во другите земји во транзиција, по иницијалниот

■ 1. NAIRU е кратенка од англиските зборови *Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment*

■ * Мислењата изразени во овој текст се на авторот и не мора во целост да ги претставуваат ставовите на Министерството за финансии

■ Авторот е професор на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Прилеп
E-mail: ndimitar@yahoo.com

транзициски шок, македонскиот пазар на труд се карактеризираше со опаѓачки стапки на активност и вработеност проследен со период на стабилизација. Сепак, македонскиот пазар на труд поседува одредени карактеристики што се специфични само за земјите на Југоисточна Европа. Ова е посебно релевантно за еволуцијата на стапката на невработеност, која на почетокот од транзицијата нагло порасна, а потоа остана стагнантна, рефлектирајќи ги на тој начин пасивните карактеристики на македонскиот пазар на труд. Генерално, можеме да разграничиме неколку одлики на македонскиот пазар на труд кои се подолу презентирани.

Прво, за разлика од останатите земји во транзиција, во Македонија и во другите земји што произлегоа од поранешна Југославија, отворената невработеност постоеше дури и пред почетокот на транзицијата. Второ, наглото зголемување на стапката на невработеност е во согласност со општата економска рецесија. Трето, македонскиот пазар на труд е раслоен т.е. постои изразена сегментација, што подразбира дека некои општествени групи, како што се младите, пониско квалификуваните и жените, се соочуваат со поголем ризик за невработеност во споредба со остатокот од работната сила. Четврто, долгорочната невработеност доминира над краткорочната невработеност што имплицира можност за појава на феноменот „обесхрабрани работници“. Петто, секторската реалокација на трудот се карактеризира со значителен пораст на вработување во земјоделството и останатите нестандартни форми на вработување, чија цел е обезбедување егзистенција, за сметка на брзото намалување на вработувањето во индустријата. Последно, но не помалкуважно, со оглед на ригидноста на стандардните форми на прилагодување преку вработувањето и платите, помалку традиционалните форми на прилагодување на пазарот на труд (во западна смисла на зборот) може да играат изразито значајна улога.

Имајќи го предвид погоре приложениот контекст, во овој труд направен е обид да се испита применливоста на NAIRU како теоретски концепт во определување на потеклото на македонското субоптимално ниво на невработеност. Природната стапка на невработеност почетно го замени концептот на „полна вработеност“ како формален концепт за еквилибриум во контекст на пазарот на труд. Во скоро време, поимот за NAIRU стана доминантна дефиниција за еквилибриум, честопати користена паралелно со природната стапка на невработеност. И покрај тоа што природната стапка на невработеност и NAIRU понекогаш се употребуваат како синоними, сепак, концептуално тие се различни поими (Estrella and Mishkin, 1998).

Потеклото на концептот за природна стапка на невработеност е вкоренето во претседателското обраќање на Фридман пред Американското Економско Здружение во 1968. Следниов извадок од Фридмановото обраќања претставува прв обид да се дефинира природната стапка на невработеност: Природната стапка на невработеност е она ниво што би произлегло од Валрасовиот систем равенки на општ еквилибриум, доколку во нив се вградени актуелните структурни карактеристики на пазарот на труд и пазарот на стоки, вклучувајќи ја пазарната несовершеност, стохастичката варијабилност на понудата и побарувачката, трошоците за добивање информации за слободните работни места и расположивата работна сила, трошоците за мобилност и тн. (Friedman, 1968: 8).

Денес, долги години по Фридмановото грубо скицирање на природната стапка на невработеност, овој широк поим сè уште го привлекува вниманието на академските кругови и на политичарите. Без да се оди во детали за специфичните разлики меѓу природната стапка на невработеност и NAIRU, во она што следува направен е обид да се одгатне природата на овој концепт. Контроверзностите најмногу произлегуваат од различните гледишта во однос на дефинирањето на NAIRU, детерминантите на неговата динамика во текот на времето и помеѓу различните земји, како и неговите импликации врз политиките.

Најлесен начин да се дефинира NAIRU е доколку се тргне од етимолошкото значење на овој акроним. Според тоа, NAIRU претставува стапка на невработеност што е конзистентна со

константна инфлација во равенката на Филипсовата крива (Blanchard and Katz, 1997). Од друга страна, Филипсовата крива која е зголемена за очекувањата ги поврзува отстапувањата на актуелната стапка на инфлација од очекуваната инфлација² како функција од отстапувањата на стапката на невработеност од NAIRU (Blanchard and Katz, 1997; Ball and Mankiw, 2002). Според тоа, NAIRU концептот произлегува од усогласувањето меѓу инфлацијата и невработеноста како последица од промените во монетарната политика што ги туркаат овие две променливи во спротивни насоки (Mankiw, 2001; Ball and Mankiw, 2002). И покрај тоа што е емпириски опоруван, усогласувањето меѓу невработеноста и инфлацијата е теоретски добро дефиниран макроекономски концепт. Кога невработеноста е под NAIRU постои притисок врз стапката на инфлација да расте, и обратно, кога невработеноста го надминува NAIRU постои притисок врз стапката на инфлација да опаѓа (Stiglitz, 1997; Nickell, 1998).

Модерната верзија на Филипсовата крива може да биде изразена во следниов формат (Gujarati, 2003):

$$\pi_t - \pi_t^e = \beta(U_t - U^*) + u_t \quad \dots (1)$$

каде, π_t е актуеланата стапка на инфлација за периодот t ; π_t^e е очекуваната стапка на инфлација за периодот t , во случај кога очекувањето е формирано во периодот $(t-1)$; U_t е актуелната стапка на невработеност што преовладува во временскиот период t ; U^* е природната стапка на невработеност (или NAIRU) за временскиот период t ; u_t е стохастичка случајна грешка;

Со оглед на тоа што π_t^e не може директно да се определи, како појдовна точка можеме да се направи поедноставена претпоставка дека $\pi_t^e = \pi_{t-1}$. Со други зборови, инфлацијата што се очекува оваа година е стапката на инфлација што преовладувала минатата година.

$$\pi_t - \pi_{t-1} = \beta U_t - \beta U^* + u_t \quad \dots (2)$$

По претпоставка дека βU^* е константно во текот на времето, со заменување $\beta_1 = \beta U^*$ и $\beta_2 = -\beta$ го добиваме следниов израз:

$$\pi_t - \pi_{t-1} = \beta_1 + \beta_2 U_t + u_t \quad \dots (3)$$

Според тоа, изразот за пресметување на NAIRU е следниов:

$$U^* = \frac{\hat{\beta}_1}{-\hat{\beta}_2} \quad \dots (4)$$

Поголемиот дел од литературата што се однесува на NAIRU го потенцира неговото значење како долгорочен концепт (Hahn, 1995; Ball, 1999; Ball and Mankiw, 2002). Во краток рок, невработеноста може да отстапува од NAIRU, но на долг рок се претпоставува дека се враќа на единствен NAIRU. Според Никел, надворешниот шок на реалната или номиналната побарувачка има само привремено влијание врз невработеноста (Nickell, 1998). Исто така, Mankiw тврди дека ценовната нееластичност може да објсни зошто општеството на краток рок се соочува со усогласување меѓу невработеноста и инфлацијата, но динамичката зависност меѓу инфлацијата и невработеноста сè уште не е целосно истражена (Mankiw, 2001). Сепак, NAIRU не е статичен и варира во текот на времето и меѓу различни земји како резултат на различни фактори кои во продолжение ќе бидат подетално разгледани.

2. Expectation-augmented Phillips curve

Детерминантите на NAIRU и неговото варирање во текот на времето и меѓу различните држави генерално се разграничени во две големи групи: шокови и институционални фактори (Blanchard and Wolfers, 2000). Дополнително, интеракцијата меѓу шоковите и институциите може да предизвика силни ефекти врз NAIRU и заради тоа неопходно е посебно да бидат разгледани.

Неповолните шокови, често пати се интерпретираат како причина за нагорно поместување на NAIRU. Како посебни шокови можат да бидат споменети следниве: Намалена агрегатна побарувачка (Snowdon et al., 1994; Blanchard and Wolfers, 2000), шокови што се однесуваат на демографски фактори (Stiglitz, 1997), т.н. „ефект на аспирација на плати“³ (Stiglitz, 1997), зголемена изложеност на конкуренцијата во пазарот на производи и труд (Stiglitz, 1997; Nickell, 1998), зголемување на каматните стапки (Nickell, 1998; Blanchard and Wolfers, 2000), и ефектот на хистерезис⁴ (Stiglitz, 1997, Blanchard and Wolfers, 2000; Blanchard, 2006).

Што се однесува до интеракцијата меѓу шоковите и институциите, може да се лоцираат две спротивставени емпириски наоди. Од една страна, една група автори откриваат постоење значаен ефект што произлегува од интеракцијата (Blanchard and Wolfers, 2000) додека, од друга страна, друга група автори тврдат дека интеракцијата меѓу просечното ниво на институциите и шоковите не даваат значителен придонес за осознавање на промените во невработеноста (Nickell et al., 2005).

Промените во институциите на пазарот на труд во одредена мерка можат да влијаат врз рамнотежната стапка на невработеност. Помеѓу идентификуваните релевантни институции на пазарот на труд се следниве: Системот за компензирање на невработените, синдикалната покриеност, координацијата меѓу работодавците и синдикатите во преговарањето на платите, ригидноста на пазарот на труд, оданочувањето на трудот, неусогласеност во вештините и сл. (Nickell, 1997; Nickell, 1998).

Една група автори го потенцираат значењето на NAIRU во врска со водењето на монетарната политика. Во тој контекст, точното идентификување на нивото на NAIRU може да им помогне на донесувачите на одлуки да ја квантифицираат оптималната монетарна експанзија без да се стравува од предизвикување повисока инфлација или неисполнување на одредена инфлаторна цел. Некои автори како аналитичко средство предлагаат споредување на рамнотежната со актуелната стапка на невработеност, бидејќи опаѓачката инфлација најверојатно рефлектира стапка на невработеност што е

над рамнотежната стапка, додека растечката инфлација го рефлектира обратното (Blanchard and Wolfers, 2000). Од своја страна, монетарната политика и останатите детерминанти на агрегатната побарувачка можат да извршат долгорочно влијание врз невработеноста.

Оваа е релевантно за земјите на Југоисточна Европа, а посебно за Македонија каде што актуелниот период на дезинфлација траеше долго време и можеби има предизвикано структурни промени во нивните пазари на труд.

Друга група автори се внимателни во поглед на користењето на NAIRU како инструмент на политиките и потенцираат дека невработеноста објаснува само дел од промените во

Една од најконтроверзните работи што се однесуваат на NAIRU е прашањето дали тој е корисен концепт во смисла на донесување заклучоци за политиките. Како што често пати е случај, економистите немаат единствен став за неговата прикладност во формулирањето на препораки за политиките.

3. Барање на вработените за зголемување на платите дури и во отсуство на соодветно зголемување на продуктивноста (англиски – *Wage aspiration effect*).

4. Појава каде повремените шокови имаат перманентно влијание (англиски – *hysteresis*).

инфлацијата (Stiglitz, 1997). Според тоа, монетарната политика треба да биде информирана за поширок опсег на променливи, а не само за невработеноста (Staiger et al., 1997). Во тој поглед, тие тврдат дека други променливи се, исто така, погодни или, пак, уште подобри во предвидувањето на инфлацијата како што се: Стапката на искористеност на капацитетите, други показатели за пазарот на труд, каматните стапки и некои монетарни агрегати. Екстремниот заклучок од страна на оние што ги поддржуваат аргументите за хистерезис е дека единечна рамнотежна стапка на инфлација не постои или дека не постои стапка на невработеност која во основа е конзистентна со константна инфлација, што од своја страна имплицира дека концептот на NAIRU е бескорисен како основа за водење на монетарната политика.

Земајќи ги предвид гореспоменатите факти во однос на NAIRU и карактеристиките на „транзициската невработеност“, прашање е дали овој концепт може да се употреби во контекст на транзиционите економии. За време на почетната фаза на транзицијата, литературата за транзициските пазарите на труд не се обидуваше да го третира ова прашање. Според наше сознание, во скоро

време во само неколку студии направени се обиди да се оцени NAIRU за неколку транзициски економии. На пример, оценето е дека актуелната невработеност и NAIRU во Русија конвергираат,

Типичен пример претставуваат рестриktivните монетарни политики што се спроведуваат во периоди на дезинфлација кои можат да предизвикаат значително зголемување на рамнотежната невработеност доколку траат подолго време (Ball, 1999).

што укажува на фактот дека невработеноста била од структурен, а не од цикличен карактер (Bragin and Osakovsky, 2005). Друга група автори обидувајќи се да го оценат NAIRU за новите земји членки на Европската Унија укажуваат на проблемот на мал примерок што е карактеристичен за сите емпириски анализи на временски серии во земјите во транзиција (Camarero et al., 2005). Сепак, според нивните оценки рамнотежната стапка на невработеност често се менува што се должи на политичките фактори и/или честите промени во институционалната рамка.

Во подолната табела презентирано е движењето на стапките на инфлација и невработеност во Македонија во текот на периодот 1996-2007 што се користени за пресметување на NAIRU. Годишната 1996 е земена како почетна со оглед на тоа што првата Анкета за работната сила во Македонија беше спроведена во 1996 година и од таа година постојат детални податоци за трендовите на пазарот на труд.

Година	Стапка на инфлација* (π_t)	Стапка на невработеност** (U_t)
1996	2,3	31,9
1997	2,6	36,0
1998	-0,1	34,5
1999	-0,7	32,4
2000	5,8	32,2
2001	5,5	30,5
2002	1,8	31,9
2003	1,2	36,7
2004	-0,4	37,2
2005	0,5	37,3
2006	2,2	36,0
2007	2,3	34,9

*Извор: Министерство за финансии на РМ

**Извор: Државен завод за статистика на РМ

И покрај тоа што сме свесни за проблемите како што се малата серија податоци, како и можните неточности во мерењата на стапките на инфлација и невработеност, сепак во продолжение направен е напор да се пресмета NAIRU за Македонија. Оценетиот линеарен регресионен модел (3) за Македонија го има следниот облик:

$$\pi_t - \pi_{t-1} = 1.7832 - 0.051674 U_t$$

$$t = (0.13945) \quad (-0.13975) \quad r^2=0.0021653$$

$$p = (0.892) \quad (0.892)$$

Од горните резултати, можеме да забележиме дека оценетите коефициенти ги имаат очекуваните знаци, но двата се високо статистички не значајни. Уште повеќе, коефициентот на детерминација се приближува до нула што укажува на малата објаснувачка моќ на применетиот регресионен модел. Според тоа, може да се тврди дека концептот на NAIRU е далеку од тоа да биде применлив во случај на македонскиот пазар на труд.

Претпоставувајќи дека за време на целиот анализиран период NAIRU е константен, натаму може да се пресмета неговата вредност според изразот (4) како што следува:

$$U^* = \frac{\hat{\beta}_1}{-\hat{\beta}_2} = \frac{1.7832}{0.051674} = 34.5$$

Во продолжение идентификувани се повеќе причини што го потврдуваат овој аргумент.

Прво, **NAIRU концептот се применува во зрелите пазарни економии за разлика од пазарите на труд во земјите во транзиција, кои беа воспоставени дури во почетокот на 90-тите години.** Во предтранзицискиот период, алокацијата на трудот, како и на останатите ресурси, беше централно планирана, при што отворената невработеност вообичаено не постоеше. Сите земји на почетокот од транзицијата имаа неточни мерења на инфлацијата и невработеноста, бидејќи меѓународните статистички стандарди не беа имплементирани во праксата. Згора на тоа, брзата промена во составот и квалитетот на аутпутот, ја чинат произволна секоја проценка на инфлацијата.

Второ, процесот на воведување на институциите на пазарот на труд во земјите во транзиција беше постепен. Институциите на пазарот на труд што егзистираа во претходниот режим немаа ефикасна улога во процесот на алокацијата на трудот. Некои од институциите беа создадени од почеток, додека други се предмет на континуирано прилагодување. Претходно беше напоменато дека институциите на пазарот на труд се сметаат за важни детерминанти на рамнотежната стапка на невработеност и без нивна целосна развиеност не е можно да се претпостави постоење на единствен NAIRU.

Трето, повеќето транзициски економии во почетната фаза од транзицијата се соочија со високи стапки на инфлација, што се должеше на либерализацијата на цените, финансиските кризи и макроекономската нестабилност. Со цел заузднување на инфлацијата, подоцна беа воведени стабилизациски макроекономски политики. Според тоа, евидентно е дека во земјите во транзиција постојат други извори на инфлација што не можат да бидат објаснети со помош на флукуациите во стапката на невработеност.

Релативно малата побарувачка за труд во земјите на Југоисточна Европа имплицира дека формирањето на платите во основа не би можело да предизвика инфлациски притисоци преку т.н. „спирала на плати и цени“.

И покрај статистичката незначајност на оценетите коефициенти, пресметувањето на NAIRU засновано на оценетиот модел покажува дека неговата вредност е скоро идентична со актуелната стапка на невработеност. Овој факт открива дека стапките на инфлација и невработеност во Македонија не влијаат една врз друга како што е тоа востановено со помош на теоретскиот модел.

Четврто, невработеноста во земјите во транзиција се карактеризира со големо учество на долгорочната невработеност, што според теоријата на траење е сврзано со обезвреднување на човечкиот капитал. Ова, од своја страна, придружено е со зачестено присуство на феноменот на зависност од состојбата, што се демонстрира преку нагло опаѓање на стапката на излез од невработеноста при зголемено времетраење на истата (Gregg and Manning, 1996). Долгорочно невработените не претставуваат добри пополнувачи на работните места што се должи на нивното ниско ниво на вработливост (Layard, 1996). Имајќи предвид дека редуцирањето на догорочната невработеност не предизвикува инфлациски притисок преку механизмот на формирање плати, во тој случај NAIRU концептот нема да може да биде применет.

Наместо заклучок, може да се каже дека во транзициските пазари на труд постојат механизми што се разликуваат од оние што се дефинирани со NAIRU. Концептот на еквилибриум кај овие пазари на труд најверојатно е поврзан со нивните специфични карактеристики и форми на прилагодување што настанаа во текот на транзицијата. Следна задача на истражувачите би била да ги идентификуваат овие карактеристики и да предложат посоодветен концепт на пазарна рамнотежа за земјите на Југоисточна Европа, а особено за Македонија. Алтернативниот концепт на одржлива стапка на невработеност би требало да ги обедини креирањето работни места во формалниот сектор, улогата на пасивните политики на пазарот на труд, како и апсорпциониот капацитет на специфичните механизми на прилагодување на пазарите на труд.

Концептот на NAIRU е конзистентен со стабилна инфлација и може да биде применет само во отсуство на чести шокови. Во тој контекст, вреди да се напомене дека формирањето на платите во неразвиените пазари на труд во најголема мера е засновано врз факторите за обезбедување егзистенција, отколку на интеракцијата меѓу понудата и побарувачката на труд.

БИБЛИОГРАФИЈА:

- [1] Ball, L. (1999) "Aggregate Demand and Long-Run Unemployment", *Brookings Papers on Economic Activity*, 2: 189-251.
- [2] Ball, L. and Mankiw, G. (2002) "The NAIRU in Theory and Practice", *Journal of Economic Perspectives*, 16(4): 115-136.
- [3] Blanchard, O. (1997) "The Economics of Post-Communist Transition", Clarendon Press Oxford.
- [4] Blanchard, O. (2006) "European Unemployment", *Economic Policy*, 21(45): 5-59.
- [5] Blanchard, O. and Katz, L. (1997) "What We Know and Do Not Know About the Natural Rate of Unemployment", *Journal of Economic Perspectives*, 11(1): 51-72.
- [6] Blanchard, O. and Wolfers, J. (2000) "The Role of Shocks and Institutions in the Rise of European Unemployment: the Aggregate Evidence", *The Economic Journal*, 110 (462): 1-33.
- [7] Bragin, V. and Osakovsky, V. (2005) "Estimation of the Natural Unemployment Rate in Russian Federation, 1994-2004", *Post-Communist Economies*, 17(1): 33-46.
- [8] Camarero, M., Carrion-i-Silvestre, J., and Tamarit, C. (2005) "Unemployment Dynamics and NAIRU Estimates for Accession Countries: A Univariate Approach", *Journal of Comparative Economics*, 33(3): 584-603.
- [9] Cazes, S. and Nesporova, A. (2003) "Labour Markets in Transition, Balancing Flexibility and Security in Central and Eastern Europe", International Labour Office, Geneva.
- [10] Estrella, A. and Mishkin, F. (1998) "Rethinking the Role of NAIRU in Monetary Policy: Implications of Model Formulation and Uncertainty", Federal Reserve Bank of New York, Research Paper, No.9806.
- [11] Friedman, M. (1968) "The Role of Monetary Policy" *American Economic Review*, March, 58(1): 1-17.
- [12] Gordon, R. (1997) "The Time-Varying NAIRU and its Implications for Economic Policy", *Journal of Economic Perspectives*, 11(1): 11-32.

- [13] Gregg, P. and Manning, A. (1996) "Labour Market Regulation and Unemployment", *Unemployment Policy, Government Options for the Labour Market*, Centre for Economic Policy Research: 333-356.
- [14] Gujarati, D. (2003) "Basic Econometrics", McGraw Hill, fourth edition.
- [15] Hahn, F. (1995) "Theoretical Reflections on the 'Natural Rate of Unemployment'", in Cross (1995): 43-56.
- [16] Layard, R. (1996) "Preventing Long-Term Unemployment: An Economic Analysis", in Gual (1996): 55-69.
- [17] Layard, R., Nickell, S. and Jackman, R. (1991) "Unemployment, Macroeconomic Performance and the Labour Market", Oxford University Press.
- [18] Mankiw, G. (2001) "The Inexorable and Mysterious Trade off Between Inflation and Unemployment", *The Economic Journal*, 111(471): 45-61.
- [19] Nickell, S. (1997) "Unemployment and Labour Market Rigidities: Europe versus North America", *Journal of Economic Perspectives*, 11(3): 55-74.
- [20] Nickell, S. (1998) "Unemployment: Questions and Some Answers", *The Economic Journal*, 108(448): 802-816.
- [21] Nickell, S. (2003) "A Picture of European Unemployment: Success and Failure", Centre for Economic Policy Discussion Paper, No.502.
- [22] Nickell, S., Nunziata, L. and Ochel, W. (2005) "Unemployment in the OECD since the 1960s. What Do We Know?", *The Economic Journal*, 115(500): 1-27.
- [23] Phelps, E. (1995) "The Origins and Further Development of the Natural Rate of Unemployment", in Cross (1995): 15-31.
- [24] Snowdon, B., Vane, H. and Wynarczyk, P. (1994) "A Modern Guide to Macroeconomics, An Introduction to Competing School of Thought" Edward Elgar Publishing Limited.
- [25] Staiger, D., Stock, J. and Watson, M. (1997) "The NAIRU, Unemployment and Monetary Policy", *Journal of Economic Perspectives*, 11(1): 33-49.
- [26] Stiglitz, J. (1997) "Reflections on the Natural Rate Hypothesis" *Journal of Economic Perspectives*, 11(1): 3-10.
- [27] Svejnar, J. (2002) "Labour Market Flexibility in Central and East Europe", William Davidson Working Paper, No.496.

